

TOSHKENT OQSHOMI

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 20 (14,123) 18 МАЙ, ПАЙШАНБА 2023 йил

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

vtto.uz

vtto_uz@mail.ru

@Toshkent_oqshomi

Toshkent oqshomi

Toshkent Oqshomi_24

АНОНС

“Олтин қалам” ҳақида...

Камолиддин РАБИМОВ:
“Сиёсий тизим мураккаб бўлиши керак!”

ЧОРСУ

ТИЛ — МИЛЛАТНИНГ МАЪНАВИЙ АСОСИДИР

Ўзбек тили халқимизнинг кўп асрлик маданий, илмий, маънавий-бадий тафаккурининг, интеллектуал салоҳиятининг ёрқин, бебаҳо маҳсули сифатида дунёдаги энг бой ва қадимий тиллардан биридир.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев ўзбек тилига давлат тили мақоми берилганлигининг 30 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишда сўзлаган нутқида «Ўзбекистон Республикасининг давлат тили тўғрисида»ги қонунни чуқур таҳлил қилиш асосида такомиллаштиришни таъкидлади.

Мустақиллик йилларида мамлакатимизда ўнлаб луғатлар яратилди, ўзбек тилида мумтоз адабиёт асарлари нашр этилди. Босқичли ишларнинг энг муҳим натижаси ўзбек адабий тилида кенг қўлланиладиган 80 мингдан ортиқ сўз ва иборалар, фан, техника, санъат, маданият ҳамда бошқа соҳалар атамаларини ўз ичига олган беш жилдлик «Ўзбек тилининг изоҳли луғати»нинг нашр этилиши бўлди. Буюк ўзбек шоири Алишер Навоийнинг йигирма жилдлик танланган асарлари тўпламининг нашр этилиши китобхонлар учун муносиб туҳфа бўлди.

Тошкент шаҳар «Билим» ахборот-кутубхона маркази мутахассислари томонидан ўзбек тилини билишни кенг тарғиб этиш, ўзбек тилини ўрганиш, ёш авлодда миллий тилдан фахрланиш, унга доимий қизиқиш туйғусини шакллантириш борасида фаол иш олиб борилмоқда.

Эътироф этиш кераки, Тошкент шаҳар «Билим» АКМ кутубхоначилари Президентимизнинг китобхонлик маданиятини юксалтиришга қаратилган бешта муҳим ташаббуснинг тўртинчисини амалда ҳаётга татбиқ этиб, нафақат ёшларнинг маънавий-ахлоқий камолотига, балки уларнинг саводхонлик даражасини оширишга алоҳида эътибор қаратишмоқда.

Эътиборлиси, сўнгги пайтларда кутубхонамиз фонди давлат тилидаги нашрлар билан сезиларли даражада тўлдирилди. Улар орасида: турли жанрдаги бадий адабиётлар, илмий-оммабоп, ўқув адабиётлари, шунингдек, энциклопедик нашрлар ва луғатлар мавжуд.

Давлат тилига ва уни ўрганишга бўлган қизиқиш ортиб бораётганлиги сабабли, луғатлар ва сўзлашув китоблари русийзабон фойдаланувчилар орасида жуда машҳур. Қувонарлиси, ушбу тоифадаги кутубхона фойдаланувчиларининг кўпчилиги ўзбек классикаси дурдоналарини асл тилда ўқишга иштиёқи ортиб бормоқда. Алишер Навоийнинг ранг-баранг, бой, оҳангдор тили уларнинг ўзбек нутқи ва маданиятини идрок этишига калит бўлди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2022 йил 24 сентябрдаги 218-сон қарорида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида, Тошкент шаҳар «Билим» ахборот-кутубхона маркази мутахассислари томонидан кутубхонада ҳамда унинг ташқарисида ҳам бир қанча тадбирлар ўтказилиб келинмоқда. «Тил — миллат кўзгуси», «Тил — жамият таянчи», «Она тилим — қалбим», «Она тилим — гурурим», «Эл гурурисан, она тилим» мавзуларида китоб кўргазмалари, илмий анжуманлар, давра суҳбатлари, форумлар, фестиваль ва турли викториналар шулар жумласидандир.

Ёш авлоднинг саводхонлигини аниқлаш мақсадида, АКМ ва рақамлаштириш хизмати мутахассислари томонидан «Билим» ахборот-кутубхона маркази ижтимоий тармоқларида масофавий фойдаланувчилар орасида #ўзбек тилини биласизми ҳештеги остида онлайн викториналар ҳам ташкил этилган.

Ҳ. Каримова Тошкент шаҳар «Bilim» АКМ директори

ТОШКЕНТ ЙЎЛБАРСИ

Бокс бўйича биринчи жаҳон чемпионларидан бири, 1974 йилда Гавана (Куба) шаҳрида бўлиб ўтган биринчи жаҳон чемпионатида медални қўлга киритган, 1976 йилги Олимпия ўйинлари кумуш медали совриндори, ўзбек боксчиси Руфат Рисқиев Халқаро бокс ассоциациясидан (IBA) умрбод моддий ёрдам оладиган бўлди.

13 май куни IBA президенти Умар Кремлёв Тошкентда 73 ёшли боксчи билан учрашиш учун шифохонага борди ва унга чемпионлик камари билан бирга «Ғалабага бўлган ирода» мукофотини топширди.

«Биз бокс оиламизнинг ҳар бир аъзосига ғамхўрлик қиламиз. Сиз афсона ва бокс асосчиларидан бирисиз. Сиз туфайли ёш авлод ажойиб спортимиз билан шуғулланмоқда. IBA президенти сифатида дунё бўйлаб боксни ва улкан оиламизнинг ҳар бир аъзосини қўллаб-қувватлашни ўз вазифам деб биламан. IBA доирасида биз боксчиларимизга катта ёрдам берамиз, жумладан, моддий ёрдам ҳам. IBA — бу бокс уйи, биз бир оиламиз», — деб айтди Кремлёв.

Шунингдек, Кремлёв IBA номидан Рисқиевга 10 минг доллар миқдорида мукофот пули берди ва ҳар ой IBA томонидан 1 минг АҚШ доллари миқдорида рағбатлантириб борилиши белгиланди.

Маълумот учун, Руфат Рисқиев — 1974 йилги Жаҳон чемпиони ва 1976 йилги Олимпия ўйинларининг кумуш медали совриндори бўлган. АҚШ, Куба, Австрия, Собиқ Югославия, Испанияда ўтказилган халқаро турнирлар ғолиби.

Марказий Осиёдаги илк халқаро тоифадаги профессионал бокс ҳаками. «Хурмат Белгиси», «Буюк хизматлари учун», «Эл-юрт хурмати» орденлари соҳиби. Яқин ўтмишда — Ўзбекистон профессионал бокс федерациясининг вице-президенти, айна пайтда — нафақада.

Марказий Осиёдаги илк халқаро тоифадаги профессионал бокс ҳаками. «Буюк хизматлари учун», «Эл-юрт хурмати» орденлари соҳиби.

Газетаимизнинг келгуси сонида «Тошкент йўлбарси» билан суҳбатни эътиборингизга ҳавола этамиз.

Президентимиз ташаббуси билан жорий йил «Инсонга эътибор ва сифатли таълим йили» деб эълон қилинганлиги кўплаб хайрли ишларга имкон яратди. Бинобарин, Чилонзор тумани Халқ қабулхонасида масъул ходимлар томонидан ҳудудда яшовчи яқка-ёлғиз ва ногиронлиги бор бўлган аҳоли қатламини яшаш шароитини ўрганиш, муаммоларини аниқлаш бўйича махсус штаб ташкил этилганлиги бунинг яққол мисолидир.

82 ёшли С. Андронova Чилонзор туманининг «Навбахор» маҳалласида истиқомат қилади. Яқинда штаб аъзолари томонидан онахонга уй-рўзгор буюмлари, озиқ-овқат маҳсулотлари, «Бектўпи» маҳалласида яшовчи Р. Афсаховага ҳам ошхона жиҳозлари билан бир қаторда зарур озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берилди. Шунингдек, «Нафосат» маҳалласида яшовчи 97 ёшли В. Анашкина, «Катта Олмазор» маҳалласидан М. Абдурахмонова, новзалик В. Белаш, «Қатортол» маҳалласидан Р. Вельбовец, «Катта Чилонзор» маҳалласида С. Саъдий, оқтепалик М. Мамаев сингари ўнлаб яқка ёлғиз, ўзгалар кўмагига муҳтож қариялар ҳам бундай меҳр мурувватдан четда қолишмади.

Шавкат МИРЗАЖОНОВ

Президент Халқ қабулхонаси Чилонзор тумани бўлим мудири

ЎЗБЕКИСТОНДА ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ИСЛОҲОТЛАРИ

Маълумки, мамлакатимизда туризмни ривожлантириш орқали миллий иқтисодийётни кўтариш, янги иш ўринлари яратиш, аҳоли даромадлари ва турмуш даражасини ошириш, Ўзбекистоннинг инвестициявий жозибадорлигини юксалтириш бўйича қатор чора-тадбирлар босқичма-босқич амалга оширилмоқда.

Хусусан жорий йилнинг 16 май куни «Inter Continental Tashkent Convention center» да Маданият ва туризм вазирлиги ҳамда Германия туристик ассоциацияси (Deutscher Reiseverband e.V-DRV) билан ҳамкорликда ташкил этилган «Destination forum» халқаро конференциясидан кўзланган мақсад ҳам Германиянинг йирик тур компаниялари ёрдамида Ўзбекистон туризм имкониятларини Ғарбий Европа бўйлаб тарғиб қилиш ва ушбу қитъадан юртимизга келувчи туристлар сонини кўпайтиришдан иборатдир.

Германия туристик ассоциацияси аъзолари билан биргаликда туризм дастурларини кенгайтириш, келадиган сайёҳларни қизиқтирадиган янги туристик маршрутларни ишлаб чиқиш ҳамда немис тuroператорлари билан ҳамкорликни фаоллаштириш, қолаверса, сайёҳлик компаниялар ўртасида шартномалар тузиш ва ҳамкорлик тармоқларини кенгайтириш кўзда тутилган.

Шунингдек, тадбир давомида Германиянинг энг йирик сайёҳлик агентликлари ва тuroператорлар учун европаликлар учун Ўзбекистонни устувор сайёҳлик йўналиши сифатида таништиришга

қаратилган тақдимотлар ўтказилди.

Конференцияда Маданият ва туризм вазири Озодбек Назарбеков, Германия туристик ассоциацияси расмийлари Норберт Фибиг, Клаус Хилдебрандт, Клаус Манголд ҳамда икки мамлакатнинг йирик туристик компаниялари раҳбарлари иштирок этди.

Маданият ва туризм вазири Озодбек Назарбеков «Очиқ эшиклар» сиёсати ҳамда амалга оширилиши режалаштирилган ғоялар ҳақида қисқача маълумот берди:

— Қисқа вақт ичида Ўзбекистонда жорий этилган «очиқ эшиклар» сиёсати туфайли сўнгги йилларда визасиз давлатлар сони 9 тадан 91 тага кўпайди. Албатта, бу кичкина рақам эмас. Бунинг натижасида мамлакатимизга чет эллик сайёҳлар оқими сезиларли даражада ортди.

Ўз навбатида, туристик инфратузилмаларга кўплаб сармоялар киритилмоқда. Масалан, 2022 йилда Ўзбекистонга 5,2 миллиондан ортиқ хорижий туристлар ташриф буюрган бўлса, қисқа муддатда улар сонини 10 миллиондан ошириш учун бел боғлаганмиз.

Бугунги кунда республикаимизда 1800 дан ортиқ жойлаштирув воситалари, 3200 дан зиёд оилавий меҳмон уйлари, 2000 дан кўпроқ тuroператорлар фаолият юритмоқда.

Республикаимизда 8 мингдан ортиқ маданий мерос объектлари мавжуд бўлиб, улардан 209 таси UNESCO нинг Бутунжаҳон мероси рўйхатига киритилган.

“Олтин қалам” ҳақида...

15 май куни «Ўзбекистон» халқаро анжуманлар саройида журналистика соҳасидаги «Олтин қалам» XVII Миллий мукофоти учун ғолиб ва совриндорларни тақдирлаш маросими ўтказилди. Танланган жой ниҳоятда улуғвор – Анжуманлар саройи! Аммо куни кеча бўлиб ўтган тадбир ташкилотчилик нуқтаи-назаридан қанчалик ўзини оқлади? Ҳа, бу тақдирлаш маросими ўзгача бўлиши керак эди. Тамоман бошқача, юқори кайфиятда!

Манамен деган катта лойиҳаларнинг бошида журналисту режиссёрлар туради аслида.. Лекин «Олтин қалам» учун ташкил этилган тадбир қўл учида, фақатгина мукофотларни топшириш учунгина тайёрлангандек гўё. Худдики, пала-партиш тайёрланган «ҳисобот» каби! Нима учун кино, театр ва мусиқага оид катта тадбирларда қизил йўлакчалардан соҳанинг машҳурлари, фидойилари виқор билан юришга ҳақли, аммо ОАВ ходимларини ҳатто тайинли кўтиб олишининг ҳам иложи йўқ?! Алвон гиламларда намоишга чиққан оломонга ўхшадик! Тадбир вақтини шом пайтига тўғрилаб, чироқлар ёруғида, шаҳарнинг оқшом палласидаги файзига ҳамоҳанг тарзда саҳналаштириш мумкин эди-ку!

Ўзбекистон журналистикасининг забардастларини, фидойиларини, телеюдузларини, донғи кетган режиссёр ва операторларини алоҳида эътироф билан залга тақлиф этсак қандай ярашар эди? Ёки муболага қиялланми? Тўғри, қалам аҳли бир қадар ҳокисор, шоубизнес оламидагилар каби ўзларини кўпда кўз-кўз қилмас. Аммо ташкилотчилар уларнинг меҳнатларини кўз-кўз қилса, ўзларига ҳам обрў орттириб олишар эди.

Республикаимиз Президенти журналистлар менинг дўстларим, деб ардоқлаб турганда «Уюшмаган уюшма» жўн тадбир ташкил этганини қандай изоҳлаш мумкин?

Тақлифномалар... Бир кун аввал ижтимоий тармоқларда айнан шу мавзуда постлар қўйилди. Демак, тақлифномалар қолмаган деган ўй келди. Аммо эртаси куни... Анжуманлар саройи мухташамлиги боис одамларни ютиб юборганга ўхшади. Бўш ўриндиқлар, қўлда қолиб кетган тақлифномалар шуни тасдиқладики, ташкилотчилар ҳатто меҳмонлар рўйхатини ҳам тўғри шакллантирмаган!

Соат 16.00 да бошланадиган тадбир 17.00 да бошланди. Ҳа, майли, биз вақт масаласида «немисча ҳисоб-китоб» қила олмаймиз, дедик. (Боиси «Олтин қалам»дан аввал «Ҳоким бува» мини-сериалининг тақдимоти ҳам тақлифномаларда соат 15.00 деб кўрсатилган. Борсак, 16.00 да бошлаймиз, дейишди. Аммо шунда ҳам камида 15 дақиқа чўзилган бўлмаса...)

Хуллас тадбир бошланди. Саҳна монитор ва бир бурчақда созандалар! Аммо катта саҳнанинг хувиллаб тургани тадбирнинг умумий кайфиятини белгилаб бўлди. Наҳотки, саҳнани ёрқинроқ намоён этишининг имкони бўлмаса?

Анжуманлар саройига биринчи марта келган одамда қандай тасаввур пайдо бўлганини англаш қийин эмас... Ҳа, майли, унисига ҳам чидадик. Аммо бошловчилар айтган маълумотларни яна монитorda (жуда арзон ролик) лавҳа билан бериш қайси мантиққа тўғри келади? Одатда катта тадбирлар учун махсус роликлар тайёрланади. Лекин «Олтин қалам» даги кадрларнинг ҳаммаси «терма кадрлар»! Наҳот шундай катта маросим учун битта промо ролик тайёрланмаган?!

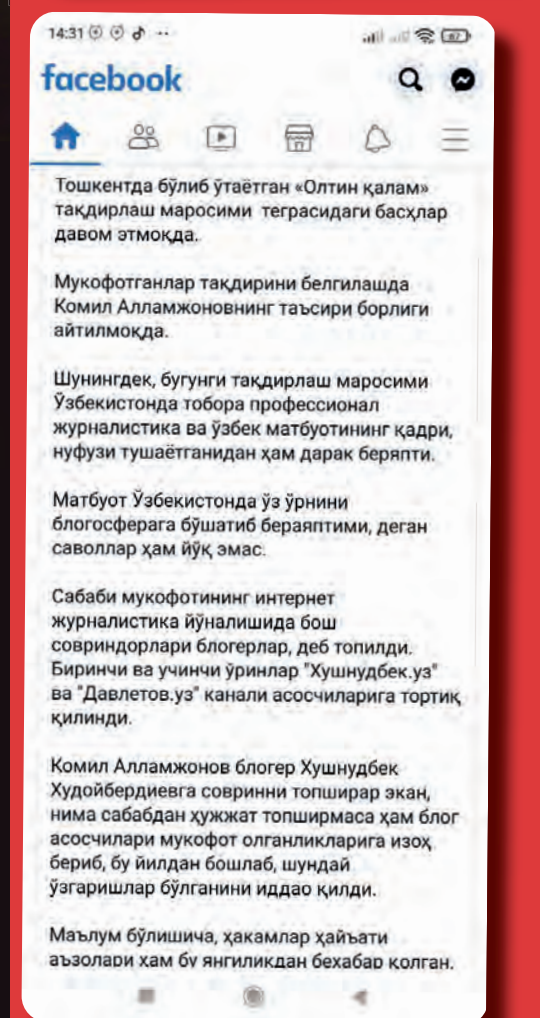
Бир маҳал саҳнага Муҳаммадзиё дегани чиқди! Буниси ҳаммасидан ошиб тушди. Тўғри, унинг «қўшиғи» тўйбоп, оммабоп бўлиши мумкин. Аммо СЎЗ билан боғлиқ катта тадбирда «миндей» деб куйлаши... бу ҳақоратдек гап!

Мукофотларни эълон қилиш учун саҳнага тақлиф этилган катта шахсларда, катта ижодкорларда завқ етишмади. Фақат Комил Алламжоновгина саҳнада томошабинни ҳис қилди. Бу жараёни эгаллаб турган мансаб билан изоҳламаслигинингизни сўрардим. Ҳар ҳолда катта саҳнага чиққан ижодкорларнинг сўз борасида ҳеч ҳам ғариблиги йўқ эди.

Мен номинациялар, мукофотланганлар ва «Жентра» ҳақида гапирмайман. Чунки, ким лойиқ, кимнингдир имкониятига муболага билан баҳо берилганини одамлар аллақачон билиб олишди. Ҳа, узр, «Жентра» ҳақида гапирмасам бўлмас экан! ЎЗМУнинг 105 йиллиги ҳақиқатан катта эътирофларга лойиқ. Аммо «Олтин қалам»нинг Бош мукофоти айнан бир ижодкорга берилиши керак эмасми?.. ЎЗМУ учун алоҳида махсус соврин ажратилса, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Эҳ, ёзаман деса... Бир йил кутган тадбиримизнинг аҳволи шундай бўлди. Балки, бу сўзларим маросим ташкилотчиларига малол келиши, оғир ботиши, «сен кимсан, аввал катта бир ишнинг бошида туриб кўр» деган муносабатларига сабаб бўлар. Аммо айтмасам ҳам бўлмас эди... Чунки биз яна бир йил «Олтин қалам»ни кутамиз, бу ОАВ ходимлари учун анъанадек гап. Келаси йили тадбирга борсак (бормасак борганлардан) фақат яхши эътирофларга гувоҳ бўлайлик.

Севдо НИЁЗОВА

ETNO AND MODERN FASHION WEEK — 2023

Шу йил 12-13-май кунлари Шаҳрисабз шаҳрида “Etno and modern fashion week” - “Миллий ва замонавий мода ҳафтаси” халқаро фестивали ўтказилди.

Маданият ва туризм вазирлиги, Қашқадарё вилоят ҳокимлиги, “Ўзтўқимачиликсаноат” уюшмаси томонидан вилоят бўйлаб фестиваль ҳамда этносспорт ўйинлари, гастрономик фестиваль, миллий хунармандчилик ва заргарлик ярмаркаси ташкил этилди. Тадбир муносабати билан бутун дунёдан машҳур дизайнерлар ва маҳаллий, хорижий ОАВ вакиллари воҳада жамланди. Фестивалдан олдин журналистлар учун матбуот анжумани ўтказилиб, дунёга машҳур “Омар Мансоор” бренди асосчиси Омар Мансур, “Lady Chicparis” бренди асосчиси франциялик Лопез Артега, X8 бренди асосчиси корейлик Ли Вонкванг, шунингдек, Малайзия, Хитой, Моңғолия, Россия, Қозғистон сингари мамлакатларнинг мода ва дизайн оламининг намоёндалари йиғилганларга ўз фаолиятлари, фестивалдан нималар кутаётганликлари ҳақида сўзлаб беришди.

Фестивалнинг айнан Шаҳрисабз шаҳрида ўтказилишидан мақсад хорижлик сайёҳларни мамлакатимизнинг туристик салоҳиятини намоён этиш эди.

— Шаҳримизда ўтказилган илмий-амалий конференция, фестиваль ва бошқа тадбирлар муҳтарам юртбошимиз томонидан қадимий Шаҳрисабзнинг қарийб 2700 йиллик бой тарихи, бу ерда 18 дан ортиқ ЮНЕСКО рўйхатига киритилган обидаларнинг мавжудлиги инобатга олинган ҳолда ўтказилмоқда — дейди, Шаҳрисабз шаҳар ҳокими Акром Сулаймонов.

— Бундай тадбирларнинг қайси ҳудудда бўлмасин ўтказилиши, туризмни ривожлантириш, хизматлар кўламини кенгайтириш, пировард натижада янги иш ўринлари яратилиши билан бирга, бой тарихимизни бутун дунёга танитиш учун ҳам қулай имкониятдир. Шаҳрисабз халқи қадимдан хунармандчилик билан шуғулланиб келган. Шаҳардаги маҳаллалар Заргарлик, Кулоллик каби миллий хунармандчилик номлари билан аталиши ҳам бундан далолат. Бизнинг асосий мақсадимиз сақланиб қолган миллий маданиятимизни замонавий руҳда уйғунлаштириб кенг жамоатчиликка эълон қилиш”.

Теле ва радио бошловчи Насриддин АСРИДИНОВ:

11 май куни фестиваль муносабати билан Шаҳрисабз шаҳри томон йўлга чиққан бўлсақда, биз билан хорижий вакиллар бўлганлиги сабабли қадимий Самарқанд шаҳрига ҳам ташриф буюрдик. Қадимий ва навқирон Самарқанддан чиқиб яшил шаҳарга етиб келдик. Фестиваль кўтаринки кайфиятда бўлиб ўтди. Тадбирнинг энг катта ютуқларидан бири — бу ёш дизайнерларнинг кўплаб чиқишлари бўлди. Бундай фестиваллар ёшларга мотивация беради, ўз ишларини кенг оммага намоён қила олиш учун яхши имконият. Миллий матоларимиздан тикилган ўзига хос либослар орқали ёшларимиз халқаро “подиумларни” забт этса ажаб эмас. Бундай фестиваллар фақатгина мода соҳасида эмас, бошқа жабҳаларда ҳам ўтказилишини хоҳлардим. Фақат таниқли инсонларнинг ишлари бўйича эмас ёшлар учун уларнинг фаолиятларини муносиб кўрсатиб бера оладиган тадбирлар бизга керак.

“Lady Chicparis” бренди асосчиси Лопез АРТЕГА (Франция):

— Ўзбекистон менда жуда катта таассурот қолдирди. Айниқса, бу юртининг тарихи, маданияти ва хунармандчилиги ҳайратлантирди. Тўғриси мамлакатингиз, айниқса, Шаҳрисабзни бундай гўзал шаҳар деб тасаввур қилмагандим. Буларни кўриб, умуман бошқача тасаввурга эга бўлдим. Ўзим Франциядаги «Lady-Paris» бренди вакиласиман. Нафақат Ўзбекистон, қолаверса, бошқа давлатлардаги модельерлар билан фикр алмашиш фаолиятимга янги саҳифа ва йўналишлар очди десам, муболаға бўлмайди

“Omar Mansoor” бренди асосчиси Омар МАНСУР (Буюк Британия):

— Мен Буюк Британиядан бу фестиваль учун ташриф буюрдим. Бу ерда ўзбек ёшларининг фаол иштироки мени жуда хурсанд қилди. Маҳаллий дизайнерларнинг ишларида замонавийлик билан миллийликнинг гўзал уйғунлигини кўряпман. Бу албатта таҳсинга сазовор. Мода ҳафталиги ёш ижодкорларнинг фаолиятида муҳим роль ўйнайди, деб ўйлайман. Мен бу фестивалга келганимдан мамнунман.

Тадбир ҳақиқатдан ҳам кўтаринки кайфиятда ўтди. Лекин, ташкилий ишларда йўл қўйилган баъзи хатоликлар устида албатта ўйлаб кўриш керак, деб ҳисоблаймиз. Тарихий обидаларнинг қоқ устида мушакларнинг отилиши унга зарар етказмай қўймайди. “Тантанани тантана қиладиган мушакбозликда” дерсиз. Бироқ бу ишни сал нарироқда ҳам қилиш мумкин. Мени анчадан бери ўйлантирадиган яна бир масала бор. Нега тадбирлар ўтказсак, маҳаллий аҳоли кирмаслиги учун атрофини тўсиқлар билан ўраб қўямиз? Меҳмонларга мумкин, мезбонлар-чи? Мақсад: тартибсизлик келиб чиқишининг олдини олишми? Аммо, халқ учун қилинган тадбирда, уларга ҳам томоша қилиш учун имконият яратилиши керак. Одамлар тўпланиши ҳалақит қилмайдиган жойларда ўтказиш ҳам мумкин.

Хулоса қилиб айтганда, бундай фестиваллар ёш авлоднинг иқтидорини очиб бериш, юртимизнинг дунё ҳамжамиятидаги ўрнини янада мустаҳкамлаш учун керак. Халққа маданий ҳордиқ учун керак. Тўйлар ярашадиган жонажон Ватанимизда ўтказиладиган ҳар бир тадбир у ерга ташриф буюрувчининг бир умр эсида қолади. Жаннатмонанд табиат ва ҳеч қаерда такрорланмайдиган ўзгача миллий урф-одатларимиз жаҳонга кўз-кўз қилишга арзийди.

Умида ҲАҚБЕРДИЕВА

Тошкент бой тарихга эга. Асрлар давомида юксалишлар, инқирозлар, турли маданий ва тарихий воқеа-ҳодисаларнинг гувоҳи бўлган. Шундай бўлсада Чорсу бозори ҳали ҳамон ўзлигини йўқотмаган.

Миллий меъморчилигимиз намунаси бўлган кўк гумбаз атрофидаги савдо расталари, мўл-кўл маҳсулотлар, кенг қаторлар, хушмуомалалик билан савдо қилаётган “Эски шаҳар” сотувчилари – буларнинг барчаси азим Тошкентнинг диққатга сазовор тарихий жойларидан бири бўлган Чорсу бозорининг ўзига хослигидир.

Бозор тарихини ўрганиш давомида жуда кўплаб қизиқарли маълумотларга эга бўлдик. Унга кўра, қадимдан ушбу бозор Тошкент шаҳридаги энг йирик савдо маркази бўлиб, ёзма манбаларда унинг номи турли даврларда турлича номланган. Бу: “Чорсу”, “Жўба”, “Регистон”, “Эски Жува” номларидир.

Хусусан, Ўзбекистоннинг энг йирик Чорсу бозорининг пайдо бўлиши тахминан X асрга тўғри келади. У “Буюк Ипак Йўли” даги муҳим марказ бўлган тўртта савдо кўчалари кесишмасида ташкил этилган. Савдо бутун йил давомида амалга оширилган ва бу ерда турли маданиятлар уйғунлашган. Савдо йўлларида чет эллик савдогарларни, карвонларни, дўкон эгалари, хўнармандлар, бой деҳқонлар ва оддий ишчиларни учратиш мумкин бўлган. Айтиш жоизки, минг йиллар давомида Чорсу бозори ўзининг умумий қиёфаси ўзгартирмаган.

Бозор шифтининг безаклар билан қопланган марказий қисмида — диаметри тахминан 300-350 метр бўлган монументал гумбазли иншоот – бозорнинг лифт тизимига эга қишқи уч қаватли биноси жойлашган. Пастки қаватда кўплаб ёрдамчи хоналарга эга ертўлалар мавжуд. Бозордан бир неча дақиқалик масофада қадимги Кўкалдош мадрасаси ва Хўжа Аҳрор Валий масжиди жойлашган.

Айниқса, кўк гумбаз остида жойлашган озиқ-овқат павильони кишида алоҳида қизиқиш уйғотади. Ушбу бозорда сиз гўёки Шарқ эртақларига тушиб қолгандек бўласиз. Бозорда Ўзбекистоннинг бутун тарихи мужассамлашган бўлиб, бу ерда сиз керамик буюмлардан тортиб, зардўзлик намуналари бўлган дўппилар, миллий либослар, шарқона ширинликлар, зираворлар, мевалар, сабзавотлар, лойдан ясалган буюмлар, кўл меҳнатида ишланган дурадгорлик буюмлари, ёдгорликлар, китоблар, сувенирлар, миллий матолардан тайёрланган рўмонлар ва бошқа кўплаб керакли маҳсулотларни топишингиз мумкин. Савдо расталаридаги хилма-хил маҳсулотлар харидорларнинг ақлини шоширади.

Шунингдек, ундаги маҳсулотлар бир қанча турларга бўлинади. Мисол учун, сут маҳсулотлари, зираворлар ва қуритилган мевалар алоҳида-алоҳида расталарда сотилади. Сут маҳсулотларини танлашда, яъни қатиқ, курт, сузмани таътиб кўриш имконияти ҳам мавжуд. Қуритилган мевалар ва шарқона ширинликлар қаторига борсангиз кўзларингиз қувнайди. Қуруқ мева маҳсулотлари растасида турли хилдаги майиз, қуритилган ўрик, ёнғоқлар, тузланган ўрик данаклари, седанали ширин ер ёнғоқлар шулар жумласидан. Шарқ ширинликларидан эса новвот, парварда, ҳолва ва бошқа қандолатчилик маҳсулотларининг ҳам бозори чаққон. Озиқ-овқат павильонига яқин жойда ўзбек миллий таомларидан ҳам баҳраманд бўлиш мумкин. Бу ерда бир қатор умумий овқатланиш шаҳобчалари мавжуд бўлиб, ёнидан ўтар экансиз, палов, кабоб, сомса каби миллий таомларимизнинг хушбўй иси димоғингизни қитиқлаб, иштахангизни очади.

Чорсу бозори ҳақида қанча сўз юритсак, шунча оз. Сабаби, унинг тарихи узоқ ўтмишга бориб тақалади. Аммо бизни қизиқтирган яна бир жиҳат — бозорга алоқадор бугунги ўзгаришлар, сотувчи ва харидорлар учун яратилаётган имконият, шароитлар бўлди. Бу ҳақда бизга “Чорсу буюм савдо комплекси” АЖ директори Алишер Юнусов маълумот берди:

— Авваломбор, бозордаги мавжуда дўконлар ва тартиб-қоида ҳақида гапириб берсангиз.

— “Чорсу буюм савдо комплекси” АЖ Тошкент шаҳар савдо департаментининг 1998 йил 9 ноябрдаги буйруғи билан ташкил этилган бўлиб, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигидан 1175-сонли гувоҳнома билан рўйхатга олинган.

“Чорсу буюм савдо комплекси”ни замон талабларига мувофиқлаштириш ҳамда тадбиркорлар ва харидорларга қулайликлар яратиш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 28 июлдаги 330-сонли қарори билан

жамият ҳудудидаги оддий савдо расталари ўрнига 560 та замонавий турғун савдо дўконлари қурилиб, улар юридик ва жисмоний шахсларга хусусийлаштириб берилган.

“Чорсу буюм савдо комплекси” АЖ умумий ер майдони 1,4525 гектарни ташкил этиб, ҳозирги кунда турғун савдо дўконлар сони жами 751 тадан иборат. Шу сабабли “Чорсу буюм савдо комплекси” АЖ филиаллари иккита бўлиб, улар Шайхонтоҳур тумани Жангоҳ кўчасида жойлашган. Харидорлар ва тадбиркорларга қулай шарт-шароитлар яратиш, тирбандликларнинг олдини олиш мақсадида 5 та қириб чиқиш жойлари ташкил этилган.

— Биламизки, бозорларда гигиена қоидаларига риоя этиш ва тозаликни сақлаш катта аҳамиятга эга. Шунга кўра, бозордаги санитария-гигиена талабларига риоя қилиш тартиби билан таништирамангиз.

— Бозор ҳудудида «Чорсу буюм савдо комплекси» АЖнинг бозор ва шаҳобчаларида тозалик, санитар ва гигиеник ҳолатлар ҳамда савдо маданиятини яхшилаш, бозорнинг ички ва атроф ҳудудларида ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ишларини амалга ошириш ҳамда “Тошкент шаҳрида эпизоотик ва эпидемик барқарорликни таъминлаш борасида 28 нафар ишчи ходимлар фаолият олиб бормоқда. Шунингдек, бозор ҳудудида харидор ва тадбиркорларга қулайликлар яратиш мақсадида жазирама иссиқда офтобдан, қишнинг совуқ кунларида қор ва ёмғирдан сақлаш мақсадида АЖ ҳисобидан савдо расталарининг усти том билан ёпилди.

Бозорда тадбиркор ва харидорларнинг хавфсизлигини таъминлаш мақсадида барча савдо қаторлари ҳамда бозор ҳудудига кириш-чиқиш йўлаклари назорат видео камералари билан жиҳозланган. Бундан ташқари, Миллий гвардия ҳамда Ички Ишлар идоралари ходимлари билан ҳамкорлик йўлга қўйилган бўлиб, кечаси ва кундузи хавфсизликни таъминлаш кўзда тутилган.

Ижодий гуруҳимиз билан “Эски Жува” деҳқон бозорига йўл олди ва у ердаги тартиб-қоидалар билан яқиндан танишишга ҳаракат қилдик. “Эски Жува” деҳқон бозори директори ўринбосари Насрулло Меникулов бу борада бизга батафсил маълумот берди.

— Маълумки, иссиқ об-ҳаво шароитида озиқ-овқат маҳсулотлари тез айнийди. Шунингдек, 28/30 даража иссиқда, озиқ-овқат маҳсулотларини сақлаш ва сотишнинг ўзига хос талаблари мавжуд. Бу борада Чорсу бозорига қандай тартиб-қоидалар жорий этилган?

— Аввало, юртимиздаги барча бозорларда бўлгани каби “Эски Жува” деҳқон бозорида ҳам миллий гвардия назорати остида арзонлаштирилган савдо ярмаркаси ташкил этилган. Бу ерда

шакар, гўшт, картошка, сабзи каби халқимизга биринчи навбатда керак бўладиган озиқ-овқат маҳсулотлари сотилади. Мазкур савдо ярмаркаси бозорлардаги нархлар барқарорлигини таъминлаш, жумладан, аҳолини арзон ва сифатли озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш мақсадида ташкил этилган.

Озиқ-овқат маҳсулотлари савдо расталарига етказилгунига қадар махсус лабораторияда текширувдан ўтказилиб, истеъмолга яроқли, деб топилганидан сўнг сертификат тақдим этилади. Сертификат асосида пул йиғувчи, яъни халқ тили билан айтганда “паттачи” маҳсулотни ўз эгаларига топшириб, сотишга руҳсат беради. Бундан ташқари, бозорда СЭС ходимлари ҳам фаолият юритиб, улар ҳар куни сотувчиларга берилган сертификатни олган олмаганини қатъий текширувдан ўтказилади. Ноқонуний, яъни сертификатсиз озиқ-овқат маҳсулотларини сотаётган сотувчилар аниқланса, уларга нисбатан тегишли чоралар кўрилади. Хусусан, бу ҳолатда баённома тузилиб, маҳсулот сотувдан олиб ташланади. Чунки, халқимизнинг соғлиғи биз учун жуда муҳим ва биз ҳар бир инсонни сифатли маҳсулот билан таъминлаш тарафдоримиз.

Дилнур МАМАСАФОЕВА тайёрлади

Камолиддин РАББИМОВ: СИЁСИЙ ТИЗИМ МУРАККАБ БЎЛИШИ КЕРАК!

Муаммоларнинг ечими – миллатнинг зеҳниятида, миллатнинг қаршида. Зеҳният, яъни сиёсий менталитет, сиёсий маданият бу – Конституцияни талқин қиладиган, унга тус, шакл берадиган, унга ҳаёт пуркайдиган сиёсий куч.

Тараққиётнинг маълум бир босқичида вужудга келган ва ҳозирга қадар инсон ҳаётида муҳим аҳамиятга эга. Давлат ҳам, ҳуқуқ ҳам ўта мураккаб, айна дамда сержило ва сирли ижтимоий ҳодисадир. Бу тушунчаларни чуқур ўрганиш глобаллашув жараёнида ҳар бир ватандошнинг вазифасидир. Халқимизнинг ҳуқуқий онгини оширишни мақсад қилган туркум суҳбатларимизнинг бугунги меҳмони Knp.uz сиёсий шарҳловчиси Камолиддин Раббимов.

– Суҳбатимизни биз кўп учратадиган атамаларга таъриф беришдан бошласак. Тез-тез қўлогимизга сиёсий режим ёки давлат режими сўзлари чалиниб туради. Бу атама хусусида сиёсатшунос олимларда ҳам икки хил қараш мавжуд: бир гуруҳ олимлар сиёсий режим ёки тизим давлат шаклининг синоними дейишса, иккинчи гуруҳ олимлар давлат шаклининг таркибига кирмайди, деб ҳисоблашади.

– Бу ерда иккита катта алоҳида-алоҳида тушунчалар мавжуд. Давлатчиликнинг тузилишига кўра бўлиниши ҳам сиёсий режим дейилади. Ҳар битта ҳокимият ва унинг қандай ишлаши – бу катта сиёсий тизим. Унинг ичидаги кайфиятга, яъни сиёсий об-ҳавога қараб бўлинадиган даврларни ҳам сиёсий тизим, дейиш мумкин. Мисол учун, 1991 йилдан 2016 йилгача Ўзбекистон биринчи маъмурияти даври эди. Бу даврни битта сиёсий тизим, деб оладиган бўлсак, бу давр Конституция бўйича ҳуқуқий демократик республика бўлсада, амалда авторитар сиёсий тизимни бошдан кечирди.

– Режимлар, яъни тизимлар ҳар хил бўлади: авторитар, монархия, республика ва шу каби қатор тизимлар. Улар давлатда қонун ижодкорлиги, фуқаролар ҳуқуқларининг таъминланган ёки таъминланмаганлигига кўра, давлат мафқурасининг аҳамиятлилигига, сиёсий плюрализмга йўл берилганлигига кўра бўлади. Савол шундай бўлади: мамлакатда сиёсий плюрализмнинг бўлиши бу ижобийми ёки салбий? Ва мамлакатимизда сиёсий плюрализмга муносабат қандай?

– Ҳар битта мамлакатнинг ўзига хос тарихий келиб чиқиши мавжуд. Мисол учун, Ўзбекистонни Саудия Арабистони билан солиштириб бўлмайди. Сабаби, Саудия Арабистонидаги сиёсий, ижтимоий кайфиятга унинг тарихи, Макка, Мадина, Каъба таъсир қилади. Ўтмишдаги улуғ пайғамбарлар ҳозирги Арабистон ҳудудидан етишиб чиқишган. Шунинг учун у ердаги сиёсий буюртма ва кайфияти Ўзбекистондан тубдан фарқ қилади. Биз Совет Иттифоқи даврида агрессив, давлат атеизми даврини яшадик. Бу даврда давлат сиёсат даражасида дин билан курашди. Шунинг учун биздаги сиёсий кайфият бошқа давлатлардан фарқ қилади. Диннинг ҳокимият даражасидаги институтга айланишининг турли сабаблари бўлади. Диний давлат – бу инсонларнинг охирага тайёрланиши учун савобни давлат даражасида ҳимоя қилади, гуноҳ билан давлат сиёсати даражасида курашади. Конституцияга кўра, Ўзбекистон дунёвий, ҳуқуқий демократик ва ижтимоий ҳимоя кафолатланган давлат. Ўзбекистонда Конституциявий ислохотлар бўлди, аслида қонуниятлар ва қарашлар олдинги Конституцияда ҳам айтилган эди. Янги Конституцияда бу тушунчалар бир томондан мустаҳкамланди ва иккинчи томондан кенгайтирилди, алоҳида урғуланди. Ўзбекистон Конституцияга кўра ҳуқуқий демократик давлат дегани – бу сиёсий плюрализм кафолатланади, дегандир. Ўзбекистон Республикаси, яъни ҳокимиятнинг манбаи – халқ. Халқ ҳокимиятни шакллантиради дейилса, халқ истаганча сиёсий партиялар тузишга ҳақли ва бу сиёсий партиялар сайловларда иштирок этиш орқали халқдан мандат олади, Парламентга киради, ўзининг намоёндалари орқали сиёсий тизимга таъсир ўтказади. Халқ партиялар орқали ўзининг қарашларини, ғояларини, манфаатларини ҳокимиятга олиб чиқади. Ўзбекистонда сиёсий плюрализм Конституция билан кафолатланган. Конституцияда автоматик фундаментал даражада назарда тутилдиган қадрият. Яъни ҳокимиятни, давлатчиликни халқ шакллантирар экан, халқ битта одам эмас, битта ижтимоий куч эмас. Бу ерда сиёсий плюрализм бўлиши керак. Чунки 36 миллионлик халқнинг манфаатларини битта партия ҳам, бешта партия ҳам ифодалаш мумкин эмас. Мисол қилиб айтадиган бўлсак, Туркияда 2022 йилда сиёсий партияларнинг сони 105 та эди. Бу йил 122 тага етди. Бир йилнинг ичида 17 та янги сиёсий партия қўшилди. Сиёсий плюрализм халқнинг қўлида сиёсий эркинлик борми ёки йўқми, деган саволга жавоб беради.

– Яқин ўтган 2-3 ой ва келадиган 2-3 ойда биз катта сиёсий ўзгаришларнинг гувоҳи бўляпмиз ва бу ўзгаришларга ислохот, деб қаралапти? Савол туғилади: Биз қачон ўзгаришларни ислохот даражасида баҳолай оламиз?

– Конституциявий ислохотлар ҳақида тўхталадиган бўлсак, аксарият ўзгаришларни ижобий, деб баҳолайман. Чунки, Конституцияда инсон ҳуқуқлари, шахснинг дахлсизлигига оид моддалар мустаҳкамланди. Асосий масала мана шу моддаларнинг ишлашидир. Жамият ўзида кучли сиёсий ирода ва фаоллик топиб, моддаларнинг ишлашига эришишимиз керак. Конституцияни ишлаши ҳам, ишламаслиги ҳам жамиятдаги сиёсий маданиятга бориб тақалаверади. Миллат сифатида фақат танқид қилмасдан, қонунларнинг ишлаши учун ҳаракат қилишимиз керак. Яъни, халқнинг малакаси шундай бўлиши керакки, белгиланган мақсадга эриша олиши шарт. Сўзимнинг охирида барчани фаол бўлишга, сиёсий-ижтимоий жараёнларда бефарқ бўлмасликка чақираман.

Хулоса қилиб айтганда, мамлакатда ҳар бир содир бўлаётган воқеа-ҳодисага бефарқ бўлмаслик керак. Ватандошлик жамиятини қуриш ҳар доим ҳам осон кечмаган. Бунга мустаҳкам сиёсий ирода ва кучли билим билан эришилган.

Умида ҲАҚБЕРДИЕВА суҳбатлашди

ТАҚДИРИМДАН РОЗИМАН

Миртўлаб Миркамоллов 1955 йилнинг 20 май санасида Тошкент вилоятининг Паркент туманида туғилган. 1977 йилда Тошкент театр ва рассомлик институти (ҳозирги ЎзДСМИ)нинг актёрлик йўналишини тамомлаган.

Театрдаги фаолият...

Ўқишни тугатганимдан сўнг Ёш томошабинлар театрига йўлланма асосида жўнатилдим. Бир неча бош ролларни ижро этдим. Айрим спектаклларда бош ролларни ижро этганим кимларгадир хуш келмади. Рақобатни ёқтирмайдиганлар афсуски, бор эди. Устозим Эргаш Масафоев менга режиссёрликка ҳам ўқишимни тавсия қилди. Яна Тошкент театр ва рассомлик институтига ўқишга кирдим ва бир вақтнинг ўзида театрда ҳам фаолиятимни давом эттирдим. Диплом ишим сифатида Наманган вилоятида спектакл саҳналаштирдим.

Телевидениега келиш

Эълон асосида телевидениега келганман. Тўлқин Ҳайит “Болалар студиясига режиссёр керак” деди. Жонли эфир орқали узатиладиган “Доно бобо даврасида” номли кўрсатув қилганман. Озгина муддат ишлаб шуни тушундимки, кўрсатув бир марталик намойиш. Шу сабабли менда сериал қилиш керак, деган фикр пайдо бўлди ва тўрт қисмдан иборат “Баланд тоғлар остида” номли биринчи кўп қисмли болалар сериалини суратга олдик. Болалар учун фильмлар, сериаллар жуда кам эди. Шунинг учун ҳам кўп кўрсатувлар тайёрлаш, фильмлар, сериаллар суратга олишни мақсад қилдим. “Оқшом эртақлари” кўрсатувини эфирга бера бошладик. Кўрсатув орасида бир неча асарларни саҳналаштирдим. Сизни яхши тушунадиган муҳаррир билан ишлаш ҳам бир омад. Айрим муҳаррирлар мени кўллаб-қувватлаб, эртақларни шундай саҳналаштириш кераклигини айтишди. Бундан ташқари, ўша даврларда миллий замон қаҳрамонини яратиш долзарб мавзу эди. Мен буни болалар фильмларидан бошлаш керак, деган фикрни билдирдим. Натижада, “Ёввошвойнинг саргузаштлари” номли болалар фильмини яратдик.

Барибир ижодкорни молиявий томондан қўллаб-қувватлайдиган одам керак. Фильмлар давомини суратга олишни жуда истагандим, шунинг учун ҳам айримларини биринчи фасл тугади деб яқунлаганман. Бироқ, баъзи сабабларга кўра давомини суратга ололмадим.

Сериал ва теленовеллалардаги бир хил роллар...

Тўғри мотив бир хил, аммо воқеалар турлича. Ҳар сонда янгича сюжет. Аслида теленовеллаларнинг мақсади ҳам умуминсоний ғояларни тарғиб қилишдан иборат. Бир қарашда майда мавзуга ўхшагани билан, инсоннинг кўнглини ағдартунтар қила оладиган мавзулар жуда кўп. Бошидан ўтказган инсон буни ҳис қила олади.

Ўйла изла топ...

“Ўйла изла топ” Ўзбекистонда режиссураси билан ҳам, бошқа жиҳатлари билан

ҳам ягона бўлган кўрсатув эди. Ўша пайтда давлат телеканалларидаги кўрсатувлар бошқа мамлакат телеканалларида кетаётган кўрсатувларга ўхшамаслиги шарт эди. Бирорта кўрсатувга тақлид қилмадик. 18 та йўналишда турли мавзулар қамраб олинар, у ерга ташриф буюрадиган профессорлар ўз мавзуси билан бирга келишар эди. Ўзбекистон Халқ ёзувчиси Худойберди Тўхтабоев: “Бу ерда ҳам ўргатиб, ҳам ўрганиб кетамиз”, - деган эди.

Ўсмирлар беш юзга яқин шеър ёдлаб келишар эди. Кўрсатув давомида соатлаб баҳру байтлар давом этарди.

Бир куни кўрсатувда иштирок этадиган ўқувчилар мактабига бошқа мақсадда бориб қолдик. Фурсатдан фойдаланиб ўқувчилар қандай тайёргарлик кўришаётганини кузатмоқчи бўлиб, мактаб кутубхонасига кирдик. Кутубхона ўқувчилар билан гавжум. Мен “Ўйла, изла, топ” ёшларнинг қанчалик севимли кўрсатуви эканлигини бошловчи йигитимизни тумонат болалар ўраб олиб, жуда ҳам илиқ муносабатда бўлишганида ҳис қилганман. Бу кўрсатувни ёпанларни халқ душманлари деб аташ мумкин. Нега деганда болалар шу кўрсатув орқали қанчадан-қанча китоб мутолаа қилар эди. Телевидение атмосферасини ҳис қилиб кўришар, нимадир ўрганишарди.

Кино, театр ва телевидениедаги армонлар...

Ҳаётим армонларда ўтди, десам хато бўлмайди. “Дийдор”да бош ролларни ижро қилдим. Ўзим спектаклларни саҳналаштирдим. Раҳбарлар билан келишмовчилик, ноҳақликлар у ердан кетишимга сабаб бўлди. Кўп асарларни саҳналаштирмакчи эдим. Кўп мактабларда ўқувчиларга театрдан кўра цирк муҳимроқ бўлиб қолган. Мен чекка қишлоқлардаги мактабларда ҳам спектакллар қўйиб, ана шу қарашни узгартираётган эдим. Театр нима эканлигини билмаган ёшларга уни кўрсатдик. Спектаклдан сўнг юзлаб болалар ортимиздан мўлтираб қолар эди.

Телевидениеда сериалларни давом эттиришим керак эди. Миллий замон қаҳрамонини яратмоқчи эдим. Ўзбек халқ эртақларини тарғиб қилишим керак эди. Ўша даврдаги тизим, талаб барчасига яқун ясади. Ижодкор учун аслида нимадир армон бўлиб қолаверади.

Мансаб ва унвон учун ишламайман

Озми кўпми халққа хизмат қилдик. Тўғри эътиборга тушмаган бўлишим мумкин, балки тақдирим шундайдир. Хизматимга яраша тақдирлашди. Ўзбекистон Киноарбоблар уюшмаси аъзоси, Халқ таълими аълочисиман. Мени армоним унвон ололмаганимда эмас, қила олмаган ишларимда. Ҳозир ҳам ролларга қақриб туришибди. Каттами-кичикми бораман. “Асар саҳналаштир”, дейишса саҳналаштираман. Сценарийлар ёзиб тураман. Фильм бўлаётган сценарийларим шукрки кўп. Берганига шукр!

Миржалол МАҲКАМОВ
тайёрлади

САНЪАТДАГИ «ИМПЕРАТОР»

Иброҳим Татлисаc 1952 йилнинг 1 январида Урфа шаҳрида араб-курд оиласида туғилган. Унинг асл фамилияси Татли – ширин деган маънони беради. Қаҳрамонимиз санъаткор бўлгач, Татлига “сас” қўшимчасини қўшиб Татлисаc, яъни ширин овозга айланди!

Иброҳим Татлисаc! Унинг оҳанглирида туркнинг асл нолалари мужассам! Қўшиқларида шарқнинг муҳаббати, бутун таровати намоён бўлади.

Иброҳим Татлисаc ночор оилада катта бўлган. У етти фарзанднинг бири! Оиласига ёрдам бериш илнжиди кўча-кўйда турли катта-кичик юмушларни бажаради. Бир куни қурилишда ишлаш жараёнида куйлаб меҳнат қилаётганида овозини Аданалик киночилардан бири эшитиб қолади ва Татлисаcнинг ҳаётини тамоман ўзгаришига сабабчи бўлади. У энди кафе-ресторанларда куйлай бошлайди. Кафе-ресторанлардан кейин аста-секин Анқара, Истамбулнинг концерт саройларида унинг ширин овози янграйди.

1975 йилда Иброҳим Татлисаc “Аяғинда кундура” деб номланган биринчи мусиқий альбомини чиқаради. Бу унинг илк катта муваффақияти эди! Иброҳим Татлисаc шундай шиддат, меҳр ва муҳаббат билан ижод қилардики, унинг қўшиқлари бутун Туркияни оёққа турғазганди. Қаҳрамонимиз энди фақат куйламасди! Унинг ижодий имконияти фильмлар, турли ток-шоулар, телелойиҳаларда ниҳоятда ёқимли намоён бўларди. У шу қадар ўзини ўнглаб олдики, ҳеч ким Иброҳим Татлисаcни камбағал бир оиланинг фарзанди бўлган, деб ўйламасди.

У ўзини киборлардек тутарди, лекин самимиятини йўқотмади. У катта санъаткорга айланса-да, оддийлигини бой бермади. У катта сармоядор бўлди, аммо эҳсонни қанда қилмади.

2000 йилларда қаҳрамонимиз “Татлисаc ТВ”га асос солди. Каналнинг энг машхур лойиҳаси шубҳасиз 2011 йилга қадар давом этган “Ибо шоу” дастури эди.

Иброҳим Татлисаcнинг карьераси шиддат билан ривожланди. У 2007 йилги сиёсий жараёнларда фаол иштирок этди.

Қаҳрамонимизнинг ҳаётида муҳаббат қиссалари талайгина. У жуда тез севиб қоладиганлар тоифасидан. Иброҳим Татлисаcнинг биринчи рафиқаси Адолат исмли аёл эди, улар Урфада турмуш қурган. Қаҳрамонимизнинг биринчи оиласидан уч фарзанди бор. 1979 йилда Перихан Саваш билан учраша бошлайди ва у билан турмуш қуради. Жаноб Татлисаcнинг Перихандан Мелек Зубайда исмли қизи бор. Перихан билан можароли муҳаббати якунига етгач, санъаткор Деря Туна билан оила қуради. Деря хонимдан Идо исмли ўғил дунёга келган.

2011 йили бемор ҳолида касалхонада Иброҳим Татлисаc Аишагул Йилдиз билан расман никоҳдан ўтади. Уларнинг Элиф Аъла исмли қизи бор. Афсуски, Татлисаcнинг бу никоҳи ҳам бор-йўғи икки йил давом этади. Маълумотларга кўра, санъаткорнинг яна икки Гулсен Татли ҳамда Дилан Читак исмли қизлари бор.

2011 йилда қаҳрамонимиз ҳаётида қутилмаган воқеа бўлди. Унинг жонига суиқасд қилишди. Татлисаcга хужум тунда, у ўзининг навбатдаги шоусини ёзиб бўлганидан кўп ўтмай, уюштирилган. У телестудиядан чиқиб, машинасида уйига қараб юришни бошлаганидан, ичида камида икки номаълум шахс бўлган машина томонидан таъқиб этилган. Маълумотларга кўра, Татлисаcга уюштирилган суиқасдда «Калашников» русумидаги қуролдан 11 марта отилган.

Ўқлардан баъзилари унинг боши ва юзига теккан.

Ўша йили шу мазмундаги хабар нафақат Туркияни балки шарқ-ғарбни ҳайратга солди. Иброҳим Татлисаcнинг тирик қолиши мўъжиза эди!

Санъаткор Германияда икки марта жароҳлиқ амалиётини бошидан ўтказди, шундан сўнг мудат реабилитация курсларини ўтказди. Лекин у батамом соғаймади. Унинг равон нутқини, эркин ҳаракатларини қайта тикланишига ҳеч ким қафолат беролмасди.

2012 йилда суиқасддан сўнг биринчи марта маҳаллий телеканалларнинг бирида намоён бўлади.

2018 йилда у Истанбулни бутунлай тарк этишини айтди ва Измирга кўчиб ўтади. У Истанбулдан шу қадар узоқлашишга аҳд қилдики, ҳатто Истанбулдаги уйлариногона эмас, балки даромад келтираётган дўконларини, денгизга туташ Сайрантепадаги ширкатини, жуда машхур “Татлисаc кабобхонаси”ни ҳам сотувга кўяди.

2021 йил сал кам ўн йил эфир юзини кўрмаган “Ибо шоу” яна эфирга қайтди. Бу турк мусиқа дунёсининг ИМПЕРАТОРИнинг яна майдонга қайтиши эди. Татлисаc тақдирнинг ажиб тақдимларини ҳам, унинг қутилмаган зарбаларини ҳам кўрди. Очлик ва тўқлиқни, машхурлик ва унинг саросималаригача бошдан кечирди. Унга қарата отилган ўн битта ўқдан омон қолиб, яна катта саҳнага чиққан Татлисаcда ширин овоз билан катта юрак ҳам бор!

Зебо тайёрлади

TOSHKENT OQSHOMI

Манзил: 100029,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар:
Қабулхона (71) 233 61 10
Реклама (71) 233 28 95

2007 йил 19 январда Тошкент шаҳар
Матбуот ва ахборот бошқармасида
02-001-раками билан рўйхатга олинган

Нашр учун масъул
З. НАЗАРОВ

Топшириш вақти 00:55
Топширилди 05:00
Буюртма -

МУАССИС:
ТОШКЕНТ ШАҲАР
ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир
Севдо ИИЎЗОВА

“NISO POLIGRAF” МЧЖ
босмахонаси.

Манзил: Тошкент вилояти, Ўрта
Чирчиқ тумани, “Машғал”
маҳалласи, Марказий кўчаси, 1-уй

Ҳажми — 2 босма табоқ, офсет
усулида босилди. Адади 500
нуса, қоғоз бичими А3

Газета таҳририят
компьютер марказида
саҳифаланди

